

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ESS

В отговор на нарастващата потребност за по-задълбочено изучаване на социалните ценности и динамиката на социалните процеси в „разширяваща се Европа“ през 2001 г. се постави началото на Европейското социално изследване (ESS: European Social Survey). ESS е дългосрочен мащабен научно-изследователски проект, по който започват да работят международно признати екипи под общото ръководство на проф. Роджър Джоуел (Prof. Roger Jowell, City University of London). Този високо ценен в Европа проект е замислен и се осъществява на базата на доказаните постижения от други три сходни мащабни международни проекти – General Social Survey (GSS), International Social Survey Programme (ISSP) и World Value Survey (WVS).

До момента в осъществяването на различни вълни на ESS са участвали 37 страни: Албания, Австрия, Белгия, България, Великобритания, Германия, Гърция, Дания, Естония, Израел, Ирландия, Исландия, Испания, Италия, Кипър, Латвия, Литва, Люксембург, Норвегия, Полша, Португалия, Румъния, Русия, Словакия, Словения, Сърбия, Турция, Украйна, Унгария, Финландия, Франция, Холандия, Хърватска, Черна гора, Чехия, Швейцария, Швеция. Първите две издания на ESS са осъществени през 2002 и 2004 г., като в последното издание (2018, Round 9) участват 31 страни. Международната координация на ESS и архивирането на данните от всички национални изследвания се финансира от Европейската комисия и от Европейската научна фондация. Изследванията в отделните страни се финансират от националните научни фондове или други правителствени източници. За да бъдат включени в ESS, страните трябва да осигурят необходимите средства за своите национални изследвания.

ESS се утвърждава все по-убедително и категорично като един от основните източници на надеждна и сравнима социална информация за европейските страни, съществено допълвайки и надграждайки статистическата и друга информация, набирана по линия на Eurostat и Eurobarometer. Само за 18 месеца след публичното оповестяване на първите емпирични резултати в Интернет страницата на ESS са регистрирани повече от 5000 ползватели от целия свят. Това се дължи най-вече на проблемната ориентация на ESS към най-актуалните социални явления и процеси, които съпътстват разширяването на европейските структури, както и на изключително стриктното прилагане на най-модерните академични методи и стандарти за набиране, обработка и анализиране на емпиричната информация от всички национални екипи. ESS осигурява актуална, достоверна и представителна социална информация, която подпомага изготвянето на

национални, регионални и общоевропейски дълбочинни анализи и сравнения – както във времето, така и между отделните държави.

Международно разработеният и задължителен за всички страни научноизследователски инструментариум на ESS обхваща следните важни тематични области: медии и социално доверие; политика; благосъстояние, социално изключване, религия, национална и етническа идентичност; имиграция; политическо доверие и гражданско участие; джендър и състав на домакинствата; ценности. Те са операционализирани в над 100 емпирични индикатора, които – заедно с изключително богатия социално-демографски блок – позволяват изготвянето на многоаспектни анализи както в национален, така и в международен план. Освен централния (core) модул при всяко издание се включват и няколко допълнителни (rotation) тематични модула, актуални за съответния конкретен период. Така при първото издание на ESS (2002, Round 1) са разработени допълнителни индикатори за изследване на гражданското общество и демокрацията, както и на имиграцията. Във второто (2004, Round 2) са включени допълнително 60 променливи за наблюдение на семейството, труда и благосъстоянието; 30 за изследване мненията за здравеопазването; още 30 – за икономическия морал и отношението към пазарната икономика. Особено важно е да се има предвид, че тематичните кръгове са предмет на засилващ се интерес не само от страна на изследователите и международната научна общност, но и от ключови организации и институции, ангажирани с успешното разширяване на европейските структури – като Европейската комисия, Съвета на Европа, Световната банка, Международната организация на труда, ООН и др.

Проектът осигурява отлична възможност да се следят и анализират в национален и международен сравнителен план промените в социалните и ценностните структури на гражданите от страните-членки и кандидат-членки на Европейския съюз (ЕС). Това се постига чрез строго периодичното (на всеки две години) провеждане на национални репрезентативни за всяка отделна страна емпирични проучвания, осъществявани по обща методика и чрез единен инструментариум. Резултатите и анализите осигуряват надеждна база за извличане на научнообосновани социални и институционални оценки, подпомагащи анализа, обосновката, разработването и усъвършенстването на национални и европейски социални политики.